

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

239

Na temelju članka 17. stavka 1. Zakona o veterinarstvu (»Narodne novine«, br. 82/13 i 148/13) ministar poljoprivrede donosi

NAREDBU

O MJERAMA ZAŠTITE ŽIVOTINJA OD ZARAZNIH I NAMETNIČKIH BOLESTI I NJIHOVOM FINANCIRANJU U 2018. GODINI

I. OPĆE ODREDBE

Zarazne i nametničke bolesti životinja za koje se provode programi i mjere kontrole, nadziranja, iskorjenjivanja ili praćenja određene ovom Naredbom su:

Imunoprofilaktičke mjere kontrole zaraznih bolesti životinja:

1. Bedrenica
2. Bjesnoća
3. Newcastleska bolest
4. Bolest plavog jezika

Programi i mjere praćenja, kontrole, iskorjenjivanja i nadziranja zaraznih bolesti životinja:

5. Bolesti pčela
 - a. Američka gnjiloća pčelinjeg legla
 - b. Varooza
 - c. Tropileloza
 - d. Etinioza
6. Bolesti riba i školjkaša
 - a. Koi-herpes viroza
 - b. Virusna hemoragijska septikemija
 - c. Zarazna hematopoetska nekroza
 - d. Bonamioza
 - e. Marteilioza
7. Bolesti kopitara:
 - a. Arteritis konja
 - b. Infekciозна anemija kopitara
 - c. Leptospiroza
 - d. Groznica zapadnog Nila
 - e. Rinopneumonitis konja
8. Bolesti goveda, ovaca i koza:
 - a. Bruceloza
 - b. Tuberkuloza

- c. Enzootska leukoza goveda
 - d. Paratuberkuloza
 - e. Zarazni rinotraheitis goveda/zarazni pustularni vulvovaginitis (ZRG/ZPV)
 - f. Bolest plavog jezika
 - g. Bolest kvrgave kože
 - h. Goveđa spongiformna encefalopatija
 - i. Grebež ovaca (scrapie)
 - j. Slinavka i šap
 - k. Kuga malih preživača
 - l. Salmoneloza goveda
9. Bolesti svinja:
- a. Klasična svinjska kuga
 - b. Afrička svinjska kuga
 - c. Bolest Aujeszzkoga
 - d. Bruceloza svinja (*Brucella suis*)
 - e. Tuberkuloza svinja
 - f. Vezikularna bolest svinja
 - g. Salmoneloza svinja
10. Bolesti peradi i ptica:
- a. Influenca ptica
 - b. Klamidioza ptica
 - c. Salmoneloze
 - d. Kampilobakterioza
11. Zoonoze prenosive krpeljima
- a. Krpeljni encefalitis
 - b. Tularemija
 - c. Lajmska borelijoza
- Bolesti koje se isključuju kod pobačaja
12. Kopitari:
- a. Leptospiroza
 - b. Arteritis konja
 - c. Rinopneumonitis
 - d. Salmonelozni pobačaj uzrokovan *S. abortus equi*
 - e. Kontagiozni metritis kobila
13. Goveda:
- a. Bruceloza
 - b. Leptospiroza
 - c. Q-groznica
 - d. Infekcija Schmallenberg virusom
 - e. Klamidioza goveda
 - f. ZRG/ZPV
 - g. Neosporoza goveda (*Neospora caninum*)
 - h. Genitalna kampilobakterioza

- i. Listerioza
- j. Virusni proljev goveda
- 14. Ovce i koze:
 - a. Bruceloza
 - b. Leptospiroza
 - c. Q-groznica
 - d. Enzooski pobačaj ovaca
 - e. Toksoplazmoza ovaca
 - f. Listerioza

- 15. Svinje:
 - a. Leptospiroza
 - b. Bruceloza
 - c. Bolest Aujezkoga

Mjere kontrole i praćenja nametničkih bolesti životinja:

- 16. Ehinokokoza
- 17. Cisticerkoza
- 18. Trihineloza

Mjere kontrole, praćenja, nadziranja i iskorjenjivanja zaraznih i nametničkih bolesti divljih životinja:

- 1. Afrička svinjska kuga
- 2. Bolest Aujezkoga
- 3. Influenca ptica
- 4. Klasična svinjska kuga
- 5. Slinavka i šap
- 6. Tuberkuloza
- 7. Bjesnoća
- 8. Ehinokokoza
- 9. Trihineloza
- 10. Uzorkovanje uginulih divljih životinja
- 11. Fascioloidoza

Osim navedenih bolesti, sve bolesti koje podliježu obaveznoj prijavi sumnje ili potvrđenog slučaja, potrebno je isključiti te prijaviti u skladu s propisom o prijavi bolesti životinja.

II. IMUNOPROFILAKTIČKE MJERE KONTROLE ZARAZNIH BOLESTI ŽIVOTINJA

1. Bedrenica

(1) Goveda, ovce, koze i konji u bedreničnim distriktima iz stavka 4. ove točke moraju biti cijepljeni protiv bedrenice jednom godišnje, sukladno uputi proizvođača cjepiva s time da između dva cijepljenja ne smije proteći više od 12 mjeseci.

(2) Životinje iz stavka 1. ove točke dozvoljeno je odvoditi na ispašu i premještati tek nakon što je od cijepljenja proteklo vrijeme potrebno za stvaranje imuniteta sukladno uputi proizvođača cjepiva.

(3) Goveda, ovce, koze i konji koji se u bedrenične distrikte dopremaju iz područja koja nisu bedrenični distrikti, moraju se cijepiti u roku od 15 dana od dana dopremanja te se smiju odvoditi na ispašu nakon što je od cijepljenja proteklo vrijeme potrebno za stvaranje imuniteta.

(4) Bedrenični distrikti su područja sljedećih naselja:

- a) na području Sisačko-moslavačke županije: naselje Bobovac (općina Sunja) i naselje Jasenovac (općina Jasenovac),

b) na području Splitsko-dalmatinske županije: naselje Ježević (općina Vrlika), naselje Glavice (općina Sinj) i naselje Otok (općina Otok),

c) na području Ličko-senjske županije: naselje Konjsko Brdo (općina Perušić), naselje Doljani (općina Donji Lapac) i naselje Jošan (općina Udbina),

d) na područje Šibensko-kninske županije: naselje Kadina glavica (općina Drniš),

e) na području Bjelovarsko-bilogorske županije: naselje Kajgana (općina Garešnica),

f) na području Zadarske županije: naselje Bilišane (općina Obrovac).

(5) Troškove provođenja mjera iz ove točke snosi posjednik životinje.

2. Bjesnoća

(1) Svi psi moraju biti označeni u skladu s Pravilnikom o označavanju pasa (»Narodne novine« br. 72/10).

(2) Psi stariji od tri mjeseca moraju, jednom godišnje, biti cijepljeni protiv bjesnoće, s time da između dva cijepljenja ne smije proteći više od 365 dana.

(3) Pas koji tijekom godine navršši tri mjeseca mora biti cijepljen u narednih 14 dana, a pas koji nije ranije cijepljen u roku od 14 dana od dana njegove nabave.

(4) Preporuča se cijepljenje mačaka i pitomih vretica protiv bjesnoće.

(5) Za cijepljenje pasa, mačaka i pitomih vretica može se koristiti samo monovalentno cjepivo od umrtvljenih, visokoimunogenih sojeva virusa bjesnoće.

(6) U slučaju kad veterinarski inspektor, naredi cijepljenje i drugih vrsta životinja protiv bjesnoće, mora se koristiti samo monovalentno cjepivo od umrtvljenih, visokoimunogenih sojeva virusa bjesnoće.

(7) Troškove provođenja mjera iz stavaka 1., 2., 3., 4. i 6. ove točke snosi posjednik životinje. Troškovi provođenja mjera iz stavka 6. ove točke podmiruju se iz državnog proračuna.

3. Newcastleška bolest

(1) Sva perad u ekstenzivnim uzgojima, te nojevi i golubovi iz uzgoja i pernata divljač, mora biti cijepljena protiv newcastleske bolesti dva puta godišnje cjepivom proizvedenim od soja La Sota, jednim od sljedećih postupaka primjene: pitkom vodom, okulonazalno ili raspršivanjem u skladu s uputom proizvođača cjepiva.

(2) Cijepljenje iz stavka 1. ove točke mora biti provedeno u razmaku od najmanje 4 mjeseca.

(3) Perad na registriranim farmama u intenzivnom uzgoju mora se održavati stalno imuna provedbom cijepljenja prema individualnom programu cijepljenja.

(4) Kontrolu imunosti u intenzivnim uzgojima peradi i ekstenzivnim uzgojima peradi, golubova iz uzgoja, nojeva i pernate divljači, provode ovlaštene veterinarske organizacije prema uputi koju izdaje Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane.

(5) Radi ranog otkrivanja newcastleske bolesti, svaka pojava kliničkih znakova koja upućuje na sumnju na bolest mora biti prijavljena veterinaru. U slučaju sumnje na newcastlesku bolest ovlaštene veterinar mora uzeti uzorke te iste dostaviti u službeni laboratorij radi pretrage.

(6) Ovlaštene veterinarske organizacije i posjednici peradi koji imaju veterinarsku službu dužni su dostaviti nadležnoj veterinarskoj inspekciji i Upravi za veterinarstvo i sigurnost hrane informaciju o provedenom cijepljenju protiv newcastleske bolesti, najkasnije sedam dana po provedenom cijepljenju.

(7) Troškove provođenja mjera iz stavaka 1. i 3. ove točke snosi posjednik životinje, a troškovi provođenja mjera iz stavka 4. i 5. ove točke podmiruju se iz državnog proračuna.

4. Bolest plavog jezika

(1) Goveda, ovce i koze stariji od tri mjeseca moraju biti cijepljeni protiv virusa bolesti plavog jezika serotipa 4 na čitavom području Republike Hrvatske.

(2) Cijepljenje životinja iz stavka 1. ove točke mora biti provedeno najkasnije do 1. svibnja 2018. godine.

(3) Nakon 1. svibnja 2018. godine cijepljenje se provodi na zahtjev posjednika.

(4) Cijepiti se mogu samo zdrave životinje, sukladno uputi proizvođača, na način da:

a) sve životinje cijepljene u prethodnoj godini, moraju u 2018. godini biti cijepljene jedan puta;

b) sve životinje koje se u 2018. godini cijepe prvi puta, moraju biti dvokratno cijepljenje, pri čemu docjepljivanje mora biti provedeno sukladno uputi proizvođača cjepiva.

(5) Troškovi provođenja mjera iz stavka 2. ove točke u cijelosti se podmiruju iz državnog proračuna, dok troškove provođenja cijepjenja iz stavka 3. ove točke snosi posjednik.

III. PROGRAMI I MJERE PRAĆENJA, KONTROLE, ISKORJENJIVANJA I NADZIRANJA ZARAZNIH BOLESTI ŽIVOTINJA

(1) Na pčelinjacima moraju biti provedene mjere zaštite zdravlja pčelinjih zajednica od sljedećih pčelinjih bolesti: američka gnjiloća, varooza, tropileloza i etinioza.

(2) Uzgoj pčelinjih matica za prodaju dopušten je samo na pčelinjacima koji su pod stalnim veterinarsko-zdravstvenim nadzorom.

(3) Pčelar je dužan redovito provjeravati zdravstveno stanje pčelinjih zajednica te voditi evidenciju o pregledima i svim provedenim mjerama iz stavka 1. ove točke, u kojoj najmanje mora navesti naziv i datum provođenja mjere te naziv uporabljenog veterinarsko-medicinskog proizvoda. kada se primjenjuje.

(4) Radi ranog otkrivanja bolesti pčela, svaka pojava kliničkih znakova ili uginuća pčelinjih zajednica mora biti prijavljena veterinaru. U slučaju sumnje na bolesti pčela iz stavka 1. ove točke ovlaštenu veterinar mora pregledati pčelinje zajednice i uzeti uzorke te ih dostaviti u službeni laboratorij u svrhu pretraživanja.

(5) Premještanje se mogu samo zdrave pčelinje matice i zdrave pčelinje zajednice odnosno one na kojima su provedene mjere zaštite zdravlja pčelinjih zajednica iz stavka 1. ove točke.

1.1. Američka gnjiloća

(1) Na svim pčelinjacima u krugu polumjera 3 km od mjesta izbijanja američke gnjiloće u 2017. godini, ovlaštenu veterinar mora klinički pregledati sve pčelinje zajednice, u razdoblju od 1. ožujka do 15. svibnja 2018. godine, ovisno o vremenskim uvjetima.

(2) U slučaju sumnje na bolest, ovlaštenu veterinar mora, zasebno iz svake pojedine sumnjive pčelinje zajednice, uzeti uzorak saća s promijenjenim pčelinjim leglom, veličine 10x10 cm, umotan u zrakopropusnu ambalažu i poslati ga u službeni laboratorij u svrhu pretraživanja.

(3) Na pčelinjacima za uzgoj i prodaju matica, tijekom proljeća i jeseni, ovlaštenu veterinar mora obaviti klinički pregled svih pčelinjih zajednica.

(4) Iz zajednica iz stavka 3. ove podtočke, sumnjivih na bolest mora biti uzet službeni uzorak pčelinjeg legla i dostavljen u službeni laboratorij u svrhu pretraživanja.

(5) Troškovi provođenja mjera iz ove točke podmiruju se iz državnog proračuna.

1.2. Varooza

Kontrola i suzbijanje varooze provodi se sukladno Programu kontrole i suzbijanja varooze u 2018. godini (klasa: 322-02/17-01/117).

1.3. Tropileloza

(1) Na svim pčelinjacima na kojima se tijekom tretiranja protiv varooze posumnja na tropilelozu posjednik mora sumnju prijaviti ovlaštenom veterinaru koji mora pregledati podloške košnica na prisutnost uzročnika tropileloze. U slučaju sumnje na bolest ovlaštenu veterinar mora uzeti uzorke te iste dostaviti u službeni laboratorij radi pretrage.

(2) Troškovi provođenja mjera iz ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna.

1.4. Etinioza

(1) Na svim pčelinjacima na kojima se tijekom tretiranja protiv varooze posumnja na etiniozu posjednik mora sumnju prijaviti ovlaštenom veterinaru koji mora obaviti klinički pregled pčelinjih zajednica. U slučaju sumnje na bolest ovlašteni veterinar mora uzeti uzorke te iste dostaviti u službeni laboratorij radi pretrage.

(2) U svrhu ranog otkrivanja etinioze određuje se provedba Programa ranog otkrivanja etinioze na području Republike Hrvatske (klasa: 322-02/17-01/118).

(3) Troškovi provođenja mjera iz ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna.

2. Bolesti riba i školjkaša

(1) Sva poslovanja akvakulture moraju biti autorizirana u skladu s Pravilnikom o uvjetima zdravlja životinja koji se primjenjuju na životinje akvakulture i njihove proizvode te sprječavanju i suzbijanju određenih bolesti akvatičnih životinja (NN 132/14).

(2) Na svim poslovanjima akvakulture obavezno se jedan puta godišnje provodi pregled koji obuhvaća najmanje klinički pregled riba i školjkaša te pregled evidencije koju moraju voditi autorizirana poslovanja akvakulture. Pregled se mora obaviti do 31. svibnja 2018. godine.

(3) Nadziranje te iskorjenjivanje koi-herpes viroze, virusne hemoragijske septikemije i zarazne hematopoetske nekroze, bonamioze i marteilioze, provodi se u skladu sa sljedećim programima:

a) Program nadziranja zdravlja akvatičnih životinja prijemljivih na koi-herpes virozu (klasa: 322-02/17-01/119),

b) Program nadziranja zdravlja akvatičnih životinja prijemljivih na virusnu hemoragijsku septikemiju i zarazu hematopoetsku nekrozu (klasa: 322-02/17-01/120),

c) Program nadziranja zdravlja akvatičnih životinja prijemljivih na infekciju s *Marteilia refringens* (klasa: 322-02/17-01/121),

d) Program nadziranja zdravlja akvatičnih životinja prijemljivih na infekciju s *Bonamia ostreae* (klasa: 322-02/17-01/122).

(4) Troškovi provođenja mjera iz ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna.

3. Bolesti kopitara

3.1. Arteritis konja

(1) Necijepljeni pastusi moraju biti serološki pretraženi na arteritis konja jednom godišnje.

(2) Pretraživanje iz stavka 1. ove podtočke provodi se u pastuha prije početka korištenja za prirodni pripust ili umjetno osjemenjivanje.

(3) Pastuhe za koje je prethodnim pretraživanjem potvrđeno da su seropozitivni provodi se virološkom i molekularnom pretragom ejakulata prije početka korištenja za prirodni pripust ili umjetno osjemenjivanje.

(4) Preporuča se serološko pretraživanje kobilica prije pripusta.

(5) Troškove laboratorijske pretrage iz stavka 1. te uzorkovanja i laboratorijske pretrage iz stavka 4. ove podtočke snosi posjednik životinje, a troškovi provođenja mjera iz stavka 3. ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna.

3.2. Infekciозна anemija kopitara (IAK)

(1) Svi kopitari stariji od 6 mjeseci jednom godišnje moraju biti serološki pretraženi na IAK.

(2) Pretraživanje kopitara iz stavka 1. ove podtočke mora biti provedeno u sljedećem razdoblju bez obzira na valjanost nalaza od prošlogodišnjeg pretraživanja:

– 1. 1. 2018. – 28. 2. 2018. godine, na području županija: Sisačko-moslavačke, Karlovačke, Zagrebačke i Grada Zagreba;

– 1. 3. 2018. – 30. 4. 2018. godine, na području županija: Zadarske, Šibensko-kninske, Ličko-senjske, Dubrovačko-neretvanske i Splitsko-dalmatinske;

– 1. 5. 2018. – 30. 6. 2018. godine, na području županija: Osječko-baranjske, Vukovarsko-srijemske, Brodsko-posavske, Požeško-slavonske, Varaždinske i Međimurske;

– 1. 7. 2018. – 30. 11. 2018. godine, na području županija: Krapinsko-zagorske, Varaždinske, Koprivničko-križevačke, Bjelovarsko-bilogorske, Primorsko-goranske, Virovitičko-podravске, Istarske.

(3) Kopitari stariji od 6 mjeseci mogu se premještati, ako su serološki pretraženi na IAK s negativnim rezultatom, s tim da pretraživanje mora biti provedeno unutar 12 mjeseci prije premještanja. Pretraživanje na IAK nije potrebno ukoliko se kopitari upućuju izravno na klanje.

(4) Troškovi provođenja mjera iz ove podtočke uređeni su na sljedeći način:

a) za izvorne hrvatske pasmine kopitara (konja i magaraca) koji su označeni i registrirani sukladno važećim propisima te podatak o istome unesen u bazi JRDŽ, troškovi provođenja mjera iz stavka 1. ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna

b) za sve ostale pasmine kopitara:

- troškovi laboratorijske pretrage iz stavka 1. ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna,
- troškove uzorkovanja i dostavu uzoraka iz stavka 1. ove podtočke snosi posjednik kopitara.

3.3. Leptospiroza

(1) Krv kopitara starijih od 12 mjeseci, mora jednom godišnje biti serološki pretražena na leptospirozu.

(2) Pretraživanje iz stavka 1. ove podtočke mora biti provedeno unutar 12 mjeseci.

(3) Iznimno od stavka 1. ove podtočke, kopitari koji se koriste isključivo za tov i kopitari koji se koriste za rad na šumskim radilištima ne podliježu obvezi iz stavka 1. ove točke.

(4) Troškove provođenja mjere iz ove podtočke provode se na sljedeći način:

a) troškovi provođenja mjera iz stavka 1. ove podtočke za izvorne hrvatske pasmine kopitara (konja i magaraca) koji su označeni i registrirani sukladno važećim propisima te podatak o istome unesen u bazi JRDŽ, podmiruju se iz državnog proračuna, s tim da uzorkovanje mora biti provedeno istovremeno sa uzorkovanjem na infektivnu anemiju kopitara i arteritisom konja kada je primjenjivo,

b) troškove provođenja mjera iz stavka 1. ove podtočke za sve ostale pasmine kopitara snosi posjednik kopitara.

3.4. Groznica zapadnog Nila

(1) U svrhu praćenja proširenosti virusa groznice zapadnog Nila određuje se provedba Programa praćenja groznice zapadnog Nila na području Republike Hrvatske u 2018. godini (klasa: 322-02/17-01/123).

(2) U slučaju nalaza kliničkih znakova i uginuća kopitara obavezno je isključivanje infekcije virusom groznice zapadnog Nila.

(3) Troškovi provođenja mjera iz ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna.

3.5. Rinopneumonitis konja

(1) Obavezno je pretraživanje kopitara s utvrđenim kliničkim znakovima poremećaja središnjeg živčanog sustava na rinopneumonitis.

(2) Troškovi provođenja mjera iz ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna.

4. Bolesti goveda, ovaca i koza

4.1. Bruceloza goveda

(1) U stadima goveda koja nemaju status stado službeno slobodno od bruceloze goveda, potrebno je bez odlaganja, a najkasnije do 31. ožujka 2018. godine provesti potrebna pretraživanja, kada je primjenjivo te dodijeliti status sukladno odredbama Pravilnika o veterinarskim uvjetima za stavljanje u promet goveda i svinja (»Narodne novine«, br. 5/16) te Programa nadziranja bruceloze goveda u 2018. godini (klasa: 322-02/17-01/124).

(2) U svim stadima goveda koja imaju status stado službeno slobodno od bruceloze goveda, mora se provesti pretraživanje s ciljem održavanja statusa, na način i u roku određenom Programom nadziranja bruceloze goveda u Republici Hrvatskoj u 2018. godini.

(3) Za premještanje goveda između službeno slobodnih stada nije potrebno pretraživanje na brucelozu, pod uvjetom da goveda tijekom prijevoza ne dolaze u kontakt s govedima nižeg zdravstvenog statusa.

(4) U stado službeno slobodno od bruceloze goveda mogu se uvoditi isključivo goveda iz stada jednakog zdravstvenog statusa.

(5) Goveda iz stada koje nema status u odnosu na brucelozu goveda ne mogu se premještati dok ne ostvare zdravstveni status, osim u okolnostima koje su navedene u Programu nadziranja bruceloze goveda u Republici Hrvatskoj u 2018. godini.

(6) Troškovi provođenja mjera iz ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna.

4.2. Bruceloza ovaca i koza (*Brucella melitensis*)

(1) U stadima ovaca i/ili koza koja još nemaju status stado službeno slobodno od bruceloze goveda, potrebno je bez odlaganja, a najkasnije do 31. ožujka 2018. godine provesti potrebna testiranja kako bi stada ostvarila uvjete za status.

(2) U stadima ovaca i/ili koza koja su službeno slobodna od bruceloze ovaca i koza potrebno je provesti pretraživanje s ciljem održavanja statusa, na način i u roku određenim Programom kontrole i iskorjenjivanja bruceloze ovaca i koza u Republici Hrvatskoj u 2018. godini (klasa: 322-02/17-01/125).

(3) U stadima ovaca i/ili koza na području slijedećih općina: Plitvička jezera i Korenica u Ličko-senjskoj županiji, Cetingrad, Vojnić i Krnjak u Karlovačkoj županiji, Dvor na Uni u Sisačko-moslavačkoj županiji, Sinj, Hrvace i Lovreć u Splitsko-dalmatinskoj županiji i Cviljane u Šibensko-kninskoj županiji, potrebno je uzorkovati i pretražiti sve ovce i koze u stadu neovisno o veličini stada, najkasnije do 31. ožujka 2018. godine.

(4) U stado ovaca i koza službeno slobodno od bruceloze (*B. melitensis*) mogu se uvoditi isključivo ovce i koze iz stada jednakog zdravstvenog statusa.

(5) Za premještanje ovaca i koza između službeno slobodnih stada nije potrebno pretraživanje na brucelozu ovaca i koza, pod uvjetom da ovce i koze tijekom prijevoza ne dolaze u kontakt s ovcama i kozama nižeg zdravstvenog statusa.

(6) Ovce i koze iz stada koje nema status u odnosu na brucelozu ovaca i koza ne mogu se premještati dok stado ne ostvari zdravstveni status, osim u okolnostima koje su navedene u Programu kontrole i iskorjenjivanja bruceloze ovaca i koza u Republici Hrvatskoj u 2018. godini.

(7) Troškovi provođenja mjera iz ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna.

4.3. Bruceloza ovaca (*Brucella ovis*)

(1) Radi ranog otkrivanja bruceloze ovaca, pojava epididimitisa u muških životinja te drugi znakovi koji upućuju na sumnju na brucelozu moraju biti prijavljeni veterinaru. U slučaju sumnje na brucelozu ovlašteni veterinar mora uzeti uzorke te iste dostaviti u službeni laboratorij radi pretrage na brucelozu.

(2) Ovnovi koji služe za proizvodnju sjemena za umjetno osjemenjivanje i prirodni pripust moraju biti serološki pretraženi na brucelozu ovaca, s negativnim rezultatom.

(3) Pretraživanje iz stavka 2. ove podtočke provodi se istovremeno s testiranjem na *B. melitensis*, navedenim u stavku 1. i 2. podtočke 4.2. ove točke.

(4) Troškovi provođenja mjera iz ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna.

4.4. Tuberkuloza goveda

(1) U svim stadima goveda koja nemaju status stado službeno slobodno od tuberkuloze goveda, na području cijele Republike Hrvatske, potrebno je bez odlaganja, a najkasnije do 31. ožujka 2018. godine provesti potrebno testiranje sukladno Dodatku A. Pravilnika o veterinarskim uvjetima za stavljanje u promet goveda i svinja (»Narodne novine«, br. 5/16) te nakon što stado zadovolji uvjete, bez odlaganja dodijeliti status.

(2) Formiranje novog stada goveda dozvoljeno je isključivo od životinja koje potječu iz stada službeno slobodnih od tuberkuloze goveda. Sva nova stada goveda, pretražuju se sukladno Dodatku A. Pravilnika o veterinarskim uvjetima za stavljanje u promet goveda i svinja (»Narodne novine«, br. 5/16) najranije 60, a najkasnije 90 dana nakon formiranja stada te im se nakon što zadovolje uvjete, bez odlaganja mora dodijeliti status.

(3) Na svim gospodarstvima sa statusom stada goveda službeno slobodnog od tuberkuloze na području Virovitičko-podravске, Požeško-slavonske, Brodsko-posavske, Osječko-baranjske i Vukovarsko-srijemske županije jednom godišnje moraju biti tuberkulinizirana sva goveda koja su u trenutku obavljanja pretrage u dobi od 6 i više tjedana, s ciljem održavanja statusa, na način propisan Dodatkom B. Pravilnika o veterinarskim uvjetima za stavljanje u promet goveda i svinja (»Narodne novine«, br. 5/16).

(4) Iznimno od stavka 2. i 3. ove podtočke, goveda namijenjena isključivo tovu, izuzimaju se od tuberkulinskog testiranja.

(5) Za premještanje goveda između službeno slobodnih stada nije potrebno provoditi tuberkulinizaciju prije prometa, pod uvjetom da goveda tijekom prijevoza ne dolaze u kontakt s govedima nižeg zdravstvenog statusa. Goveda namijenjena za uzgoj i proizvodnju, porijeklom iz država članica Europske unije koje nisu države službeno slobodne od tuberkuloze goveda, potrebno je tuberkulinizirati po prispjeću u Republiku Hrvatsku ukoliko su prilikom otpreme iz države porijekla bili mladi od 6 tjedana. Tuberkulinizaciju je potrebno provesti najkasnije u roku 14 dana nakon što goveda navrše 6 tjedana.

(6) U stado službeno slobodno od tuberkuloze goveda mogu se uvoditi isključivo goveda iz stada jednakog zdravstvenog statusa.

(7) Goveda iz stada koje nema status u odnosu na tuberkulozu goveda ne mogu se premješati dok stado ne ostvari zdravstveni status, osim u okolnostima koje su navedene u Programu kontrole i iskorjenjivanja tuberkuloze goveda u Republici Hrvatskoj u 2018. godini.

(8) Troškovi provođenja mjera iz stavka 1., 2. i 3. ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna, a troškove iz stavka 5. ove podtočke podmiruje posjednik.

4.5. Enzootska leukoza goveda (ELG)

(1) Sva rasplodna goveda starija od 24 mjeseca potrebno je pretražiti u skladu s Dodatkom D Poglavljem II Pravilnika o veterinarskim uvjetima za stavljanje u promet goveda i svinja (»Narodne novine«, broj 5/16), na svim gospodarstvima sa statusom stada goveda službeno slobodnog od enzootske leukoze goveda, na području cijele Republike Hrvatske.

(2) Na svim gospodarstvima koja nemaju status stada službeno slobodnog od enzootske leukoze goveda, na području cijele Republike Hrvatske, potrebno je sva rasplodna goveda starija od 24 mjeseca, najkasnije do 31. ožujka 2018. godine, pretražiti u skladu s Dodatkom D Poglavljem II Pravilnika o veterinarskim uvjetima za stavljanje u promet goveda i svinja (»Narodne novine«, broj 5/16), kako bi ostvarila uvjete za dodjelu statusa.

(3) U stado službeno slobodno od enzootske leukoze goveda mogu se uvoditi isključivo goveda iz stada jednakog zdravstvenog statusa.

(4) Za premještanje goveda između službeno slobodnih stada nije potrebno pretraživanje na enzootsku leukozu, pod uvjetom da goveda tijekom prijevoza ne dolaze u kontakt s govedima nižeg zdravstvenog statusa.

(5) Mjere u svrhu ostvarivanja uvjeta za održavanje i stjecanje statusa stada, odnosno države službeno slobodne od enzootske leukoze goveda propisane su Programom iskorjenjivanja i nadziranja enzootske leukoze goveda u Republici Hrvatskoj u 2018. godini.

(6) Troškovi provođenja mjera iz stavka 1., 2. i 5. ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna.

4.6. Paratuberkuloza

(1) Na paratuberkulozu moraju biti pretražena rasplodna goveda starija od 24 mjeseca te rasplodne ovce i koze starije od 12 mjeseci, ako pokazuju kliničke znakove paratuberkuloze.

(2) Uzorkovanje, laboratorijsko pretraživanje i mjere koje se provode u slučaju pozitivnog nalaza na paratuberkulozu provode se sukladno uputi Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane.

(3) Troškovi provođenja mjera ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna.

4.7. Zarazni rinotraheitis goveda – zarazni pustularni vulvovaginitis (ZRG/ZPV)

(1) Radi otkrivanja zaraznog rinotraheitisa goveda – zaraznog pustularnog vulvovaginitisa (ZRG/ZPV) u rasplodnih goveda, u svim slučajevima kada klinički znakovi upućuju na sumnju na bolest ZRG/ZPV, obvezno je njezino isključivanje.

(2) Za cijepljenje rasplodnih goveda protiv ZRG/ZPV može se koristiti samo cjepivo s uklonjenim glikoproteinom gE.

(3) Troškovi provođenja mjera iz stavka 1. ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna, a troškove provođenja mjere iz stavka 2. ove podtočke snosi posjednik životinje.

4.8. Bolest plavog jezika (BPJ)

(1) Radi otkrivanja prisutnosti virusa uzročnika bolesti plavog jezika, određuje se provedba Programa nadziranja bolesti plavog jezika u 2018. godini (klasa: 322-02/17-01/127).

(2) Radi otkrivanja bolesti plavog jezika u domaćih preživača, u svim slučajevima kada klinički znakovi upućuju na sumnju na bolest BPJ, obvezno je njezino isključivanje.

(3) Radi utvrđivanja proširenosti vektora, određuje se provedba Programa entomološkog istraživanja populacije vektora virusa bolesti plavog jezika, na području Republike Hrvatske u 2018. godini (klasa: 322-02/17-01/128).

(4) Troškovi provođenja mjera iz ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna.

4.9. Bolest kvrgave kože (BKK)

(1) U svrhu nadziranja BKK u goveda određuje se provedba Programa nadziranja BKK u goveda na području Republike Hrvatske (klasa: 322-02/17-01/129).

(2) Troškovi provođenja mjera iz ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna.

4.10. Goveđa spongiformna encefalopatija (GSE)

(1) Na GSE moraju biti pretražena sva goveda:

a) koja pokazuju znakove poremećaje središnjeg živčanog sustava, bez obzira na starost

b) starija od 48 mjeseci:

– koja pri *ante mortem* pregledu, pokazuju znakove bolesti na temelju kojih se može posumnjati da su zaražena ili pokazuju fiziološke ili funkcionalne poremećaje, uključujući poremećaje središnjeg živčanog sustava

– kada su zaklana iz nužde odnosno upućena na prisilno (hitno) klanje od strane veterinaru nakon nesreće ili zbog ozbiljnih fizioloških ili funkcionalnih poremećaja, uključujući poremećaje središnjeg živčanog sustava

– kada su uginula ili usmrćena na gospodarstvu, osim goveda usmrćenih u okviru suzbijanja epidemije odnosno iskorjenjivanja bolesti

– kada su uginula ili usmrćena tijekom prijevoza ili u klaonici.

(2) Na GSE moraju biti pretražena sva goveda podrijetlom iz Rumunjske i Bugarske i trećih zemalja:

a) starija od 30 mjeseci:

– pri redovnom klanju za ljudsku prehranu

– kada su zaklana u okviru programa iskorjenjivanja bolesti, a ne pokazuju kliničke znakove bolesti

b) starija od 24 mjeseca:

– kada pri *ante mortem* pregledu pokazuju znakove bolesti na temelju kojih se može posumnjati da su zaražena ili pokazuju fiziološke ili funkcionalne poremećaje, uključujući poremećaje središnjeg živčanog sustava

– kada su zaklana iz nužde odnosno upućena na prisilno klanje od strane veterinaru nakon nesreće ili zbog ozbiljnih fizioloških ili funkcionalnih poremećaja, uključujući poremećaje središnjeg živčanog sustava

– kada su uginula ili usmrćena na gospodarstvu, osim goveda usmrćenih u okviru suzbijanja epidemije odnosno iskorjenjivanja bolesti

– kada su uginula ili usmrćena tijekom prijevoza ili u klaonici.

(3) Troškovi provođenja mjera iz ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna, osim u slučaju pretraživanja goveda prilikom redovnog klanja iz stavka 2. a) ove podtočke, u kojima subjekt u poslovanju s hranom (klaonica) snosi troškove uzorkovanja i provođenja laboratorijske pretrage.

4.11. Grebež ovaca

(1) Na grebež moraju biti pretražene:

a) sve ovce i koze starije od 18 mjeseci koje su pokazivale kliničke znakove bolesti uključujući i poremećaje središnjeg živčanog sustava odnosno znakove bolesti uočene tijekom patoanatomske pretrage,

b) uginule ovce i koze starije od 18 mjeseci, sukladno Programu nadziranja ovaca i koza na grebež ovaca u Republici Hrvatskoj u 2018. godini (klasa: 322-02/17-01/130).

(2) Gospodarstvo s ovcama i kozama može ostvariti status gospodarstva sa zanemarivim/kontroliranim rizikom u odnosu na klasični grebež ovaca ukoliko je ispunilo uvjete u skladu s Programom o dodjeljivanju statusa gospodarstva u odnosu na klasični grebež ovaca u Republici Hrvatskoj (klasa: 322-02/17-1/131).

(3) Troškovi provođenja mjera iz stavka 1. ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna, a troškove nastale provedbom mjera iz stavka 2. ove podtočke podmiruje posjednik.

4.12. Slinavka i šap (SIŠ)

(1) Radi ranog otkrivanja slinavke i šapa u domaćih papkara obvezno je isključivanje infekcije u svim slučajevima kada klinički znakovi bolesti upućuju na sumnju na SIŠ.

(2) Troškovi provođenja mjera iz ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna.

4.13. Kuga malih preživača

(1) Radi ranog otkrivanja kuge malih preživača u ovaca i koza obvezno je isključivanje infekcije u svim slučajevima kada klinički znakovi bolesti upućuju na sumnju na kugu malih preživača.

(2) U svrhu dokazivanja statusa države slobodne od kuge malih preživača određuje se pretraživanje uzoraka podrijetlom od ovaca i koza pristiglih u službeni laboratorij u okviru Programa kontrole i iskorjenjivanja bruceloze ovaca i koza u Republici Hrvatskoj u 2018. godini sukladno uputi Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane.

(3) Troškovi provođenja mjera iz ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna.

4.14. Salmoneloza goveda

(1) Radi praćenja prevalencije bakterija roda Salmonella u goveda za klanje određuje se provedba Programa praćenja prevalencije bakterija roda Salmonella i praćenja njihove otpornosti na antimikrobne pripravke u goveda za klanje u Republici Hrvatskoj (klasa: 322-02/18-01/07).

(2) Troškovi provođenja mjera iz ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna.

5. Bolesti svinja

5.1. Klasična svinjska kuga (KSK)

(1) Radi ranog otkrivanja dokaza o prisutnosti virusa KSK u domaćih svinja, određuje se provedba Programa nadziranja klasične svinjske kuge u domaćih svinja u 2018. godini (klasa: 322-02/17-01/132).

(2) Premješati se mogu samo svinje koje ne pokazuju kliničke znakove bolesti.

(3) U skladu s Pravilnikom o obveznom označavanju i registraciji svinja (»Narodne novine«, br. 51/07, 50/08, 156/08, 148/09 i 12/11), a u svrhu osiguranja brze i potpune sljedivosti svinja u slučaju sumnje ili izbijanja KSK na području Sisačko-moslavačke, Vukovarsko-srijemske, Brodsko-posavske i Karlovačke županije, svinje moraju biti označene čim prije, a najkasnije do 60. dana starosti ili prije premještanja, ovisno o tome koji uvjet nastupi prije. Posjednik je odgovoran da je svaka pojedina svinja označena u skladu s ovom odredbom te odredbama Pravilnika o obveznom označavanju i registraciji svinja.

(4) Prilikom uzimanja krvi svinja koje se u svrhu laboratorijske pretrage, ovlaštteni veterinar mora osigurati mogućnost identifikacije svake pojedine svinje od koje je uzet uzorak.

(5) Troškovi provođenja mjera iz stavka 1. ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna.

5.2. Afrička svinjska kuga (ASK)

(1) Radi ranog otkrivanja ASK u domaćih svinja, sve uzorke podrijetlom od domaćih svinja koji su dostavljeni na laboratorijsku pretragu zbog sumnje, odnosno u svrhu isključivanja KSK u skladu Programom nadziranja KSK u domaćih svinja u 2018. godini (klasa: 322-02/17-01/132) Odjel za virologiju Hrvatskog veterinarskog instituta, mora pretražiti i na ASK.

(2) Troškovi provođenja mjera iz stavka 1. ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna.

5.3. Bolest Aujeszzkoga (BA)

(1) Određuje se provedba mjera u svrhu ostvarivanja uvjeta za dodjelu i održavanje statusa stada, službeno slobodnog od BA, sukladno Programu nadziranja i iskorjenjivanja bolesti Aujeszzkoga u 2018. godini (klasa: 322-02/17-01/133).

(2) Radi ranog otkrivanja BA, pojava kliničkih znakova, koji upućuju na sumnju na BA mora biti prijavljena veterinaru. U slučaju sumnje na BA ovlaštenu veterinar mora uzeti uzorke te ih dostaviti u službeni laboratorij radi pretrage.

(3) U stado svinja slobodno i službeno slobodno od BA zabranjeno je uvođenje svinja podrijetlom iz gospodarstava s nepoznatim statusom u odnosu na BA.

(4) Za cijepjenje svinja može se koristiti samo cjepivo s uklonjenim glikoproteinom virusa BA AgI (gE).

(5) Troškovi provođenja mjera iz stavka 1. i 2. ove podtočke, kada se mjere provode u svrhu ostvarivanja uvjeta za dodjelu i održavanje statusa stada, službeno slobodnog od BA, podmiruju se iz državnog proračuna, a u svim ostalim slučajevima propisanim programom iz stavka 1. ove podtočke, troškove provođenja mjera snosi posjednik životinja.

5.4. Bruceloza svinja (*Brucella suis*)

(1) Radi ranog otkrivanja bruceloze svinja (*B. suis*), pojava kliničkih znakova u rasplodnih svinja koja upućuje na sumnju na brucelozu mora biti prijavljena veterinaru. U slučaju sumnje na brucelozu ovlaštenu veterinar mora uzeti uzorke te iste dostaviti u službeni laboratorij radi pretrage na brucelozu.

(2) Krv nerasta mora biti pretražena na brucelozu prije uvođenja u novi uzgoj i/ili početka korištenja za umjetno osjemenjivanje ili prirodni pripust.

(3) Pretraživanje iz stavka 2. ove podtočke mora biti provedeno unutar 30 dana prije uvođenja u novi uzgoj i/ili početka korištenja za umjetno osjemenjivanje ili prirodni pripust.

(4) Troškovi provođenja mjera iz stavka 1. ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna, a troškove provođenja mjera iz stavka 2. ove podtočke snosi posjednik životinje.

5.5. Tuberkuloza svinja

(1) U slučaju nalaza patoanatomskih promjena na liniji klanja koje upućuju na tuberkulozu, veterinarski inspektor ili ovlaštenu veterinar kontrolnog tijela moraju dostaviti promijenjene limfne čvorove i/ili promijenjene parenhimske organe (slezena, pluća, jetra) radi potvrde ili isključivanja tuberkuloze u službeni laboratorij.

(2) Ovlaštenu veterinar kontrolnog tijela ili veterinarski inspektor u klaonici mora voditi posebnu evidenciju o svakom utvrđenom slučaju tuberkuloze svinja te o nalazu izvijestiti nadležnog veterinarskog inspektora nadležnog veterinarskog ureda i nadležnog veterinarskog inspektora u mjestu podrijetla tuberkulozne životinje.

(3) U slučaju nalaza patoanatomskih promjena koje upućuju na tuberkulozu utvrđenih razudbom uginulih svinja, obavezno je isključivanje tuberkuloze.

(4) Troškovi provođenja mjera iz stavka 1. i 3. ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna.

5.6. Vezikularna bolest svinja (VBS)

(1) Radi ranog otkrivanja VBS obavezno je njeno isključivanje u svim slučajevima kada klinički znakovi bolesti upućuju na sumnju na bolest.

(2) Troškovi provođenja mjera iz ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna.

5.7. Salmoneloza svinja

(1) Radi praćenja prevalencije bakterija roda *Salmonella* u tovnih svinja za klanje određuje se provedba Programa praćenja prevalencije bakterija roda *Salmonella* i praćenja njihove otpornosti na antimikrobne pripravke u tovnih svinja za klanje u Republici Hrvatskoj (klasa: 322-02/18-01/06).

(2) Troškovi provođenja mjera iz ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna.

6. Bolesti peradi i ptica

6.1. Influenca ptica

(1) Radi ranog otkrivanja dokaza prisutnosti virusa influence ptica u peradi određuje se provedba Programa nadziranja influence ptica u peradi u 2018. godini (klasa: 322-02/17-01/134).

(2) Radi ranog otkrivanja influence ptica, svaka pojava kliničkih znakova koja upućuje na sumnju na bolest mora biti prijavljena veterinaru. U slučaju sumnje na Influncu ptica ovlaštenu veterinar mora uzeti uzorke te iste dostaviti u službeni laboratorij radi pretrage.

(3) Troškovi provođenja mjera iz ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna.

6.2 Klamidioza ptica (*Chlamydia psittaci*)

(1) Svi uzgoji ukrasnih ptica te golubova namijenjenih prodaji moraju biti registrirani sukladno odredbama Zakona o zaštiti životinja (»Narodne novine«, br. 102/17).

(2) Sva jata ukrasnih ptica i golubova iz stavka 1. ove podtočke te prodajna mjesta moraju dva puta godišnje, u razmaku od šest mjeseci, biti uzorkovana i laboratorijski pretražena s negativnim rezultatom na klamidiozu ptica.

(3) U registrirane uzgoje te prodajna mjesta dopušteno je uvoditi nove jedinke samo ako potječu iz registriranog jata pretraženog na klamidiozu ptica s negativnim rezultatom unutar šest mjeseci prije uvođenja u jato.

(4) Osim pretraživanja jata navedenih u stavku 2. ove podtočke, sva jata ptica iz reda *Psittaciformes* koja sudjeluju na izložbama, sajmovima, natjecanjima i ostalim vrstama okupljanja moraju biti pretražena na klamidiozu ptica s negativnim rezultatom ne starijim od 12 mjeseci.

(5) Troškove provođenja mjera iz ove podtočke snosi posjednik životinje.

6.3. Salmoneloza peradi

(1) Određuje se uzimanje uzoraka konzumnih nesilica vrste *Gallus gallus* radi pretrage na prisutnost bakterija iz roda salmonela, laboratorijsko pretraživanje i mjere koje se provode u slučaju sumnje i/ili potvrđenog slučaja *Salmonella Enteritidis* i *Salmonella Typhimurium*, u skladu s odredbama Nacionalnog programa kontrole salmoneloze u jatima konzumnih nesilica vrste *Gallus gallus* u Republici Hrvatskoj (klasa: 322-02/17/01/110).

(2) Određuje se uzimanje uzoraka rasplodne peradi u uzgoju i proizvodnji vrste *Gallus gallus* radi pretrage na prisutnost bakterija iz roda salmonela, laboratorijsko pretraživanje i mjere koje se provode u slučaju sumnje i/ili potvrđenog slučaja *Salmonella Enteritidis*, *Salmonella Typhimurium*, *Salmonella Hadar*, *Salmonella Infantis* ili *Salmonella Virchow*, u skladu s odredbama Nacionalnog programa kontrole salmoneloze u odraslih rasplodnih jata (rasplodna jata u proizvodnji) vrste *Gallus gallus* u Republici Hrvatskoj (klasa: 322-02/17-01/111).

(3) Određuje se uzimanje uzoraka tovnih pilića vrste *Gallus gallus* radi pretrage na prisutnost bakterija iz roda salmonela, laboratorijsko pretraživanje i mjere koje se provode u slučaju sumnje i/ili potvrđenog slučaja *Salmonella Enteritidis* i *S. Typhimurium*, u skladu s odredbama Nacionalnog programa kontrole salmoneloze u tovnih pilića vrste *Gallus gallus* u Republici Hrvatskoj (klasa: 322-02/17-01/112).

(4) Određuje se uzimanje uzoraka tovnih purana radi pretrage na prisutnost bakterija iz roda salmonela, laboratorijsko pretraživanje i mjere koje se provode u slučaju sumnje i/ili potvrđenog slučaja *S. Enteritidis* i *S. Typhimurium*, u skladu s odredbama Nacionalnog programa kontrole salmoneloze u tovnih purana u Republici Hrvatskoj (klasa: 322-02/17-01/113).

(5) Određuje se uzimanje uzoraka rasplodnih purana u uzgoju i proizvodnji radi pretrage na prisutnost bakterija iz roda salmonela, laboratorijsko pretraživanje i mjere koje se provode u slučaju sumnje i/ili potvrđenog slučaja *S. Enteritidis* i *S. Typhimurium*, u skladu s odredbama Nacionalnog programa kontrole salmoneloze u odraslih rasplodnih jata purana (rasplodna jata u proizvodnji) Republici Hrvatskoj (klasa: 322-02/17-01/114).

(6) Sva ostala jata (osim jata navedenih u stavku 1. – 5. ove podtočke), bez obzira na vrstu i kategoriju peradi, čiji su proizvodi namijenjeni javnoj potrošnji ili se perad uzgaja radi daljnje prodaje, moraju biti bakteriološki pretražena, dostavljanjem službenih uzoraka u laboratorij sukladno tablicama 1. – 5. iz Dodatka I. ove Naredbe.

(7) U svrhu stavljanja svježeg mesa peradi na tržište za javnu potrošnju klati je dopušteno samo jata slobodna od *S. Enteritidis* i *S. Typhimurium*.

(8) Promet jata namijenjenih javnoj potrošnji, peradi za klanje te peradi koja se uzgaja radi daljnje prodaje, dozvoljen je ako potječu od jata slobodnih od salmonela (*S. Enteritidis* ili *S. Typhimurium*), a što se dokazuje nalazom o zdravstvenom statusu jata, izdanom od službenog laboratorija, na osnovi službeno dostavljenih uzoraka, koji vrijedi 21 dan od dana izdavanja nalaza. Iznimno, valjanost nalaza za perad iz jata navedenih u stavku 1. do 5. ove podtočke propisana je odredbama važećeg nacionalnog programa.

(9) Premještanje jednodnevne peradi iz valionice dozvoljeno je ukoliko je laboratorijski nalaz jata iz kojeg potječu jaja za valenje negativan. Nalaz vrijedi 30 dana od dana uzimanja uzoraka u jatu. Iznimno, valjanost nalaza za perad iz jata navedenih u stavku 1. do 5. ove podtočke propisana je odredbama važećeg nacionalnog programa.

(10) U svrhu dodatne kontrole zdravlja jata peradi, uzorkovanje u valionici potrebno je provesti na dan valjenja jaja dostavljanjem službenih uzoraka u laboratorij sukladno tablici 1. iz Dodatka I. ove Naredbe.

(11) Radi utvrđivanja svih salmonela od značaja za javno zdravstvo u rezultatima nalaza potrebno je, osim serotipova propisanih ovom Naredbom i nacionalnim programima iz stavka 1. – 5. ove podtočke, navesti i sve ostale utvrđene serotipove.

(12) Praćenje otpornosti bakterija roda *Salmonella* na antimikrobne pripravke u jatima peradi provodi se u skladu sa odredbama nacionalnih programa iz stavka 1., 3. i 4. ove podtočke.

(13) Troškove uzorkovanja i dostave uzorka propisane stavkom 1. – 5. ove podtočke snosi posjednik, a troškovi laboratorijske dijagnostike salmoneloze i antimikrobne rezistencije podmiruju se iz državnog proračuna. Trošak doze cjepiva protiv salmoneloze za cijepljenje provedeno u jatima rasplodne peradi vrste *Gallus gallus* i jatima konzumnih nesilica vrste *Gallus gallus*, podmiruje se iz državnog proračuna do iznosa određenih cjenikom. Troškove provođenja mjera iz stavka 6. ove podtočke snosi posjednik životinje.

6.4 Kampilobakterioza peradi

(1) Radi praćenja kampilobakterioze u jatima tovnih pilića vrste *Gallus gallus* određuje se uzimanje uzoraka u skladu s Programom praćenja bakterija roda *Campylobacter* spp. i njihove otpornosti na antimikrobne pripravke u jatima tovnih pilića u Republici Hrvatskoj (klasa: 322-02/17-01/115).

(2) Troškovi provođenja mjera iz ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna.

7. Zoonoze prenosive krpeljima

7.1. Tularemija

(1) Radi utvrđivanja proširenosti infekcije uzrokovane bakterijom *Francisella tularensis* određuje se provedba Programa utvrđivanja prevalencije *Francisella tularensis* u Republici Hrvatskoj u 2018. godini (klasa: 322-02/18-01/08).

(2) Troškovi provođenja mjera iz ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna.

7.2. Krpeljni encefalitis

(1) Radi praćenja proširenosti infekcije uzrokovane virusom krpeljnog encefalitisa određuje se provedba Programa praćenja proširenosti krpeljnog encefalitisa u Republici Hrvatskoj u 2018. godini (klasa: 322-02/18-01/09).

(2) Troškovi provođenja mjera iz ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna.

7.3. Lajmska borelioza

(1) Radi utvrđivanja proširenosti infekcije uzrokovane bakterijama iz kompleksa *Borrelia burgdorferi sensu lato* određuje se provedba Programa utvrđivanja proširenosti lajmske borelioze u Republici Hrvatskoj u 2018. godini (klasa: 322-02/18-01/10).

(2) Troškovi provođenja mjera iz ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna.

7.4. Praćenje vrsta krpelja i uzročnika zoonoza koje prenose

(1) Radi utvrđivanja proširenosti zoonoza koje se prenose krpeljima određuje se provedba Programa praćenja vrsta krpelja i uzročnika zoonoza koje prenose u Republici Hrvatskoj (klasa: 322-02/18-01/11).

(2) Troškovi provođenja mjera iz ove podtočke podmiruju se iz državnog proračuna.

IV. BOLESTI KOJE SE ISKLJUČUJU KOD POBAČAJA

(1) Svaki pobačaj kobile, magarice, krave, ovce, koze i krmače mora biti prijavljen veterinaru.

(2) Od životinje koja je pobacila ovlaštenu veterinar mora uzeti uzorke te iste dostaviti u službeni laboratorij u svrhu pretrage.

– u slučaju pobačaja kobile i magarice, na:

- a. Arteritis konja
- b. Leptospirozu
- c. Rinopneumonitis
- d. Salmonelozu uzrokovanu *S. abortus equi*

e. Kontagiozni metritis kobila

– u slučaju pobačaja goveda, na:

- a. Brucelozu
- b. Leptospirozu
- c. Q-groznicu
- d. Infekciju Schmallenberg virusom
- e. Klamidiozu goveda
- f. ZRG/ZPV
- g. Neosporozu goveda (*Neospora caninum*)

h. Genitalnu kampilobakteriozu

i. Listeriozu

j. Virusni proljev goveda

– u slučaju pobačaja ovaca i koza, na:

- a. Brucelozu
- b. Leptospirozu
- c. Q-groznicu
- d. Enzootski pobačaj ovaca
- e. Toksoplazmozu
- f. Listeriozu
- g. Infekciju Schmallenberg virusom

– u slučaju pobačaja krmača, na

- a. Brucelozu
- b. Leptospirozu

c. Bolest Aujezkoga.

(3) Troškovi provođenja mjera iz ovoga Dijela podmiruju se iz državnog proračuna.

V. MJERE KONTROLE I PRAĆENJA NAMETNIČKIH BOLESTI ŽIVOTINJA

1. Ehinokokoza

(1) Prilikom cijepjenja pasa protiv bjesnoće mora biti provedena dehelmintizacija pasa protiv trakavice *Echinococcus granulosus*. Dehelmintizacija mora biti provedena odobrenim veterinarsko-medicinskim pripravkom koji sadrži prazikvantel i koji je namijenjen tretiranju protiv trakavice *Echinococcus granulosus*.

(2) Radi sprječavanja širenja bolesti izmet pasa nastao najmanje nakon 48 sati nakon tretiranja mora se neškodljivo uništiti.

(3) U slučaju nalaza patoanatomskih promjena na liniji klanja koje upućuju na ehinokokožu, veterinarski inspektor ili ovlaštenu veterinar kontrolnog tijela mora dostaviti promijenjene parenhimske organe (pluća, jetra) radi parazitološke pretrage u službeni laboratorij.

(4) Ovlaštenu veterinar kontrolnog tijela ili veterinarski inspektor u klaonici mora voditi evidenciju o svakom utvrđenom slučaju ehinokokoze domaćih životinja te o nalazu izvijestiti veterinarskog inspektora iz nadležnog veterinarskog ureda, a koji o istome mora izvijestiti nadležnog veterinarskog inspektora u mjestu podrijetla pozitivne životinje.

(5) Ukoliko se tijekom klanja za osobnu uporabu u kućanstvu uoče promjene na organima, posjednici su dužni prijaviti sumnju na ehinokokožu, a ovlaštenu veterinar mora uzeti uzorak promijenjenog organa i dostaviti ga na pretragu.

(6) Troškove provođenja mjera iz stavka 1. ove točke snosi posjednik životinje, a troškovi provođenja mjera iz stavka 3. i 5. ove točke podmiruju se iz državnog proračuna.

2. Cisticerkoza

(1) U slučaju nalaza promjena na liniji klanja koje upućuju na cisticerkožu, veterinarski inspektor ili ovlaštenu veterinar kontrolnog tijela mora dostaviti mišić s promjenama radi pretrage u službeni laboratorij.

(2) Ovlaštenu veterinar kontrolnog tijela ili veterinarski inspektor u klaonici mora voditi evidenciju o svakom utvrđenom slučaju cisticerkoze domaćih životinja te o nalazu izvijestiti veterinarskog inspektora iz nadležnog veterinarskog ureda, a koji o istome mora izvijestiti nadležnog veterinarskog inspektora u mjestu podrijetla pozitivne životinje.

(3) Troškove provođenja mjera iz ove točke podmiruju se iz državnog proračuna.

3. Trihineloza

(1) Radi zaštite zdravlja ljudi i utvrđivanja proširenosti i suzbijanja trihineloze, moraju biti provedene mjere otkrivanja, suzbijanja i iskorjenjivanja bolesti u skladu s Naredbom o obveznom pregledu mesa svinja na prisutnost oblića roda *Trichinella spp* kod klanja za osobnu uporabu u kućanstvu (»Narodne novine«, br. 28/10) i Provedbenom Uredbom Komisije (EU) br. 2015/1375 od 10. kolovoza 2015. o utvrđivanju posebnih pravila za službene kontrole trihinele u mesu sa svim izmjenama i dopunama; (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 2015/1375) te Pravilnikom o mjerama za suzbijanje i iskorjenjivanje trihineloze svinja (»Narodne novine«, br 81/99).

(2) Troškove obavljanja pretraga na nazočnost *Trichinella spp* iz ove točke u uzorku mesa svinja zaklanih za potrebe vlastitog kućanstva snosi posjednik životinje.

VI. MJERE KONTROLE, PRAĆENJA, NADZIRANJA I ISKORJENJIVANJA ZARAZNIH I NAMETNIČKIH BOLESTI DIVLJIH ŽIVOTINJA

1. Afrička svinjska kuga (ASK)

(1) Radi ranog otkrivanja afričke svinjske kuge (ASK) u divljih svinja svaki uzorak podrijetlom od uginule ili oboljele divlje svinje koji je dostavljen na laboratorijsku pretragu u svrhu isključivanja KSK, službeni laboratorij mora pretražiti i na ASK.

(2) Radi otkrivanja ASK u divljih svinja određuje se pretraživanje 5% uzoraka podrijetlom od divljih svinja dostavljenih u laboratorij Hrvatskog veterinarskog instituta prema Programu nadziranja klasične svinjske kuge u divljih svinja u 2018./2019. godini (klasa: 322-02/17-01/135). Uzorke koje je potrebno pretražiti određuje Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane.

(3) Troškovi provođenja mjera iz ove točke podmiruju se iz državnog proračuna.

2. Bolest Aujeszzkoga

(1) Radi ranog otkrivanja bolesti Aujeszzkoga u divljih svinja svaki uzorak podrijetlom od uginule ili oboljele divlje svinje koji je dostavljen na laboratorijsku pretragu u svrhu isključivanja KSK, službeni laboratorij mora pretražiti i na bolest Aujeszzkoga.

(2) Radi praćenja bolesti Aujeszzkoga u divljih svinja određuje se pretraživanje uzoraka podrijetlom od divljih svinja dostavljenih u laboratorij Hrvatskog veterinarskog instituta prema Programu nadziranja klasične svinjske kuge u divljih svinja u 2018./2019. godini (klasa: 322-02/17-01/135). Uzorke koje je potrebno pretražiti određuje Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane.

(3) Troškovi provođenja mjera iz ove točke podmiruju se iz državnog proračuna.

3. Influenca ptica

(1) Radi ranog otkrivanja virusa influence ptica u divljih ptica određuje provedba Programa nadziranja influence ptica u divljih ptica u 2018. godini (klasa: 322-02/17-01/136).

(2) Troškovi provođenja mjera iz ove točke podmiruju se iz državnog proračuna.

4. Klasična svinjska kuga

(1) Radi ranog otkrivanja dokaza prisutnosti virusa Klasične svinjske kuge (KSK) u divljih svinja, određuje se provedba Programa nadziranja klasične svinjske kuge u divljih svinja u 2018./2019. godini (klasa: 322-02/17-01/135).

(2) Troškovi provođenja mjera ove točke podmiruju se iz državnog proračuna.

5. Slinavka i šap

(1) Radi ranog otkrivanja slinavke i šapa u divljih papkara obvezno je isključivanje infekcije virusom slinavke i šapa u svim slučajevima kada klinički znakovi bolesti ili patoanatomski znakovi utvrđeni pri pregledu uginulih životinja, upućuju na sumnju na SiŠ.

(2) Troškovi provođenja mjera iz ove točke podmiruju se iz državnog proračuna.

6. Tuberkuloza

(1) U objektu za obradu i rasijecanje divljači ovlaštenu veterinar kontrolnog tijela ili veterinarski inspektor u slučaju nalaza patoanatomskih promjena koje upućuju na tuberkulozu, mora uzeti limfne čvorove i promijenjene parenhimske organe (slezena, pluća, jetra) te iste dostaviti u službeni laboratorij radi potvrde ili isključivanja tuberkuloze, te prijaviti sumnju na bolest u skladu s posebnim propisom.

(2) Troškovi provođenja mjera iz ove točke podmiruju se iz državnog proračuna.

7. Bjesnoća

(1) U slučaju kliničkih znakova na temelju kojih se može postaviti sumnja na bjesnoću divljih životinja, lovoovlaštenici su dužni poslati lešine odstrijeljenih ili uginulih divljih životinja, prijemljivih na bjesnoću, na laboratorijsko pretraživanje.

(2) U svrhu kontrole imunosti oralnog cijepjenja lisica, lovoovlaštenici su dužni dostaviti ovlaštenoj veterinarskoj organizaciji odstrijeljene lisice na laboratorijsko pretraživanje.

(3) U svrhu kontrole imunosti oralnog cijepjenja, lovoovlaštenici s područja Zadarske, Šibensko-kninske, Splitsko-dalmatinske, Virovitičko-podravske i Dubrovačko-neretvanske županije, dužni su dostaviti na laboratorijsko pretraživanje određeni broj odstrijeljenih čagljeva.

(4) Broj uzoraka iz stavka 2. i 3. ove točke dostavljati će se na laboratorijsko pretraživanje u skladu s posebnim propisom.

(5) Troškovi provođenja mjera iz ove točke podmiruju se iz državnog proračuna.

8. Ehinokokoza

(1) U slučaju nalaza patoanatomskih promjena koje upućuju na ehinokokoza u objektu za obradu i rasijecanje divljači, ovlaštenu veterinar kontrolnog tijela ili veterinarski inspektor mora dostaviti promijenjene parenhimske organe (pluća, jetra) radi parazitološke pretrage u službeni laboratorij.

(2) Ovlaštenu veterinar kontrolnog tijela ili veterinarski inspektor u objektu za obradu i rasijecanje divljači mora voditi evidenciju o svakom utvrđenom slučaju ehinokokoze divljih životinja te o nalazu izvijestiti veterinarskog inspektora iz nadležnog veterinarskog ureda, a koji o istome mora izvijestiti nadležnog veterinarskog inspektora u mjestu podrijetla pozitivne životinje.

(3) Radi praćenja proširenosti ehinokokoze u populaciji divljih životinja određuje se pretraživanje uzoraka prikupljenih lešina lisica pristiglih radi kontrole provedbe oralne vakcinacije lisica. Pretraživanje uzoraka provodi se na lešinama lisica pri čemu odabir uzoraka mora biti proveden na način da se pretraživanjem ravnomjerno obuhvate sve županije.

(4) Pretraživanje uzoraka sukladno uputi Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane provodi Odjel za bakteriologiju i parazitologiju Hrvatskog veterinarskog instituta.

(5) Troškovi provođenja mjera iz ove točke podmiruju se iz državnog proračuna.

9. Trihineloza

(1) Radi utvrđivanja proširenosti i suzbijanja trihineloze lovoovlaštenici su dužni dostaviti uzorak svake odstrijeljene divlje svinje radi pretrage na trihinelozu metodom propisanom Uredbom (EU) br. 2015/1375 i provesti mjere iskorjenjivanja bolesti u skladu s Pravilnikom o mjerama za suzbijanje i iskorjenjivanje trihineloze svinja.

(2) Radi praćenja proširenosti trihineloze u populaciji divljih životinja određuje se pretraživanje uzoraka prikupljenih lešina lisica pristiglih radi kontrole provedbe oralne vakcinacije lisica pri čemu odabir uzoraka mora biti proveden na način da se pretraživanjem ravnomjerno obuhvate sve županije. Pretraživanje uzoraka sukladno uputi Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane provodi Odjel za bakteriologiju i parazitologiju Hrvatskog veterinarskog instituta.

(3) Troškove obavljanja pretraga na nazočnost *Trichinella spp.*:

– iz stavka 1. ove točke u uzorku mesa snosi lovoovlaštenik ili posjednik životinje, a troškovi iz stavka 2. podmiruju se iz državnog proračuna,

– u slučaju kada lovoovlaštenici dostavljaju uzorke uzete od odstrijeljene divlje svinje u svrhu provedbe mjera propisanih Programom nadziranja klasične svinjske kuge u divljih svinja troškovi obavljanja pretraga na trihinelozu podmiruju se iz državnog proračuna.

10. Uzorkovanje uginulih divljih životinja

(1) Lovovlaštenik je dužan izvješćivati Upravu za veterinarstvo i sigurnost hrane o utvrđenim neuobičajenim uginućima i pojavi bolesti među divljim životinjama.

(2) Lovovlaštenik je dužan dostavljati lešine uginulih divljih životinja te organe s promjenama sukladno odredbama posebnih programa koje donosi Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane.

(3) Za dostavljenu svježu lešinu divlje svinje, lovoovlašteniku ili fizičkoj osobi će biti isplaćena naknada u skladu s posebnim programima koje donosi Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane.

11. Fascioloidoza

(1) Radi utvrđivanja proširenosti i suzbijanja fascioloidoze određuje se provedba Programa kontrole fascioloidoze u populaciji jelena običnog i srne obične na područjima visokog rizika u 2018. godini (klasa: 322-02/18-01/05).

(2) Troškovi provođenja mjera iz ove točke podmiruju se iz državnog proračuna.

VII. UZORKOVANJE I IZVJEŠĆIVANJE

(1) Uzorke koji se uzimaju u okviru provedbe ove Naredbe ovlaštenu veterinar dužan je uzeti, čuvati i dostaviti u službeni laboratorij na odgovarajućoj temperaturi i na način da se spriječi kontaminacija i razlijevanje te očuva integritet uzorka kako bi uzorak bio prikladan za laboratorijsku pretragu.

(2) Ovlaštenu veterinar dužan je osigurati da uzorci budu poslani u službeni laboratorij što je prije moguće, a najkasnije u roku 48 sati.

(3) U slučaju kada lovoovlaštenici uzimaju uzorke uzete od odstrijeljene divlje svinje u svrhu provedbe mjera propisanih Programom nadziranja klasične svinjske kuge u divljih svinja dužni su dostaviti uzorke u nadležnu ovlaštenu veterinarsku organizaciju.

(4) Ovlaštenu veterinar dužan je uz uzorak poslati čitko ispisan Obrazac za dostavu uzoraka na laboratorijsko pretraživanje iz Dodatka II ove Naredbe, s detaljno unesenim podacima u svim relevantnim poljima Obrasca, čime jamči sljedivost svakog pojedinog uzorka, a za svaki uzorak uzet od goveda te ostalih životinja s individualnom identifikacijskom oznakom mora čitko i precizno navesti broj ušne markice goveda ili individualne identifikacijske oznake ostalih životinja. Narudžba Obrasca obavlja se preko Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane. Obrazac iz Dodatka II ove Naredbe koristi se isključivo za dostavu uzoraka propisanih ovom Naredbom.

(5) Prilikom uzorkovanja ovlaštenu veterinar jednu kopiju propisno ispunjenog i ovjerenog Obrasca mora ostaviti posjedniku. Obrazac koji prati uzorak(e) odnosi se isključivo na jedno gospodarstvo (JIBG).

(6) Službeni laboratorij dužan je bez odlaganja elektronskom poštom izvijestiti Upravu za veterinarstvo i sigurnost hrane o svim uzorcima koji su u laboratorij dostavljeni u stanju neprikladnom za laboratorijsku pretragu, o svim uzorcima za koje se može posumnjati u sljedivost ili integritet uzorka te u svim slučajevima kada uzorci nisu dostavljeni u skladu s ovom Naredbom.

(7) Službeni laboratorij ne smije provesti traženu pretragu uzorka podrijetlom od goveda za koji na Obrascu nije čitko naveden broj ušne markice.

(8) Službeni laboratorij ne smije provesti traženu pretragu uzorka podrijetlom od bilo koje vrste životinje, uzetog u okviru provedbe ove Naredbe, ako uz uzorak nije dostavljen čitko ispisan Obrazac s detaljno unesenim podacima u svim relevantnim poljima Obrasca, čime se jamči sljedivost svakog pojedinog uzorka i u svim slučajevima kada je uzorak dostavljen u stanju neprikladnom za provedbu dijagnostičke pretrage.

(9) Nalaz svake laboratorijske pretrage propisane ovom Naredbom službeni laboratorij dostavlja Upravi za veterinarstvo i sigurnost hrane u elektronskom obliku (PDF) na e-mail adresu: veterinarstvo.nalazi@mps.hr, te pošiljatelju uzorka.

(10) Sektoru inspekcijskog nadzora Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane službeni laboratorij dostavlja samo nalaze laboratorijskih pretraga pozitivnog rezultata u elektronskom obliku (PDF) na e-mail adresu: vetinspekcije.nalazi@mps.hr.

(11) Ukoliko troškove laboratorijske pretrage propisane ovom Naredbom plaća posjednik, laboratorij je dužan nalaze rezultata laboratorijskih pretraga dostaviti i posjedniku.

(12) Hrvatski veterinarski institut u svrhu utvrđivanja uzroka uginuća te praćenja pojave određenih zaraznih i nametničkih bolesti životinja provodi patoanatomske pretrage uginulih životinja na sabiralištima uginulih životinja ili u objektu za preradu nusproizvoda Kategorije 1 (lešina) dinamikom i na broju uginulih životinja određenom sukladno uputi Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane. Prilikom razudbe, ovisno o utvrđenim promjenama obavezno se uzimaju uzorci u svrhu laboratorijskih pretraga i to:

a) U slučaju patoloških promjena na dišnom sustavu u goveda obavezno je isključivanje uzročnika respiratornog sindroma goveda: virus parainfluence 3 (PI-3), goveđi respiratorni sincicijski virus (GRSV), goveđi herpesvirus 1 (GHV 1) i virus virusnog proljeva goveda (VPGV),

b) U slučaju patoloških promjena na dišnom, probavnom, odnosno lokomotornom sustavu u svinja obavezno je isključivanje virusa respiratornog i reproduktivnog sindroma svinja (RRRS), cirkovirusa tip 2 (bolesti svinja povezanih s cirkovirusom svinja tip 2, odnosno uzročnika sindroma kržljivosti odbijene prasadi i dermatitis nefropatije sindroma svinja, KSK i ASK,

c) U ovaca i koza obavezno je isključivanje grebeža ovaca u svim slučajevima mršavosti i/ili promjena na koži,

d) Ovisno o epidemiološkoj situaciji, Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane može odrediti i druge bolesti koje je potrebno isključiti prilikom patoanatomske pretrage. Patoanatomske pretrage iz ovoga stavka provode se ne dovodeći u pitanje odredbe drugih propisa u odnosu na obavezno isključivanje drugih zaraznih i nametničkih bolesti životinja koje se obavezno prijavljuju u RH. U svim slučajevima kada se prema patoanatomskom nalazu može posumnjati na bilo koju bolest s popisa bolesti koju je potrebno prijaviti u RH, HVI je dužan postupiti prema Pravilniku o načinu praćenja, prijavi i izvješćivanju o pojavi bolesti životinja (»Narodne novine«, br. 135/14).

e) Troškovi provedbe mjera iz ovoga stavka financiraju se iz državnog proračuna.

VIII. BIOSIGURNOSNE MJERE

(1) Radi djelotvornije zdravstvene zaštite životinja, zaštite zdravlja ljudi, veterinarske zaštite okoliša, kao i kod postojanja epidemioloških pokazatelja, posjednici životinja moraju osigurati provedbu deratizacije.

(2) Osobe koje obavljaju prijevoz životinja moraju provoditi čišćenje, pranje i dezinfekciju vozila u skladu s tehnološkim zahtjevima, korištenjem odobrenog dezinficijensa u propisanoj koncentraciji.

(3) Radi sprječavanja unošenja i širenja virusa klasične svinjske kuge, posjednici svinja dužni su uspostaviti veterinarsko-zdravstveni red te trajno provoditi sljedeće mjere:

(a) Za uzgoje do 10 svinja:

- gospodarstvo mora biti ograđeno, ulaz u objekte mora biti pod kontrolom;
- u uzgoj se smiju uvoditi samo svinje iz kontroliranih uzgoja, koje prati svjedodžba o zdravstvenom stanju i mjestu podrijetla životinja;
- novouvedene svinje moraju se najmanje 14 dana držati odvojeno od drugih svinja na gospodarstvu;
- provoditi redovito čišćenje i pranje objekata gdje se drže svinje;
- provoditi dezinfekciju vozila i objekata u skladu s tehnološkim zahtjevima, korištenjem odobrenog dezinficijensa u propisanoj koncentraciji;
- provoditi deratizaciju i dezinfekciju u skladu s tehnološkim zahtjevima;
- koristiti posebnu odjeću i obuću prilikom boravka u objektu gdje se drže svinje ili osigurati pranje odjeće te pranje i dezinfekciju obuće odmah po izlasku iz objekta;
- osigurati propisano zbrinjavanje uginuća, krutoga gnoja, gnojevke i otpadnih voda nastalih tijekom držanja svinja;
- ulaz u objekte sa svinjama dozvoljen je samo članovima domaćinstva i stručnim osobama (veterinari, stručni radnici);
- prilikom svakog ulaska u objekt sa svinjama veterinari i stručni radnici moraju provoditi preventivne biosigurnosne mjere za sprječavanje unošenja i širenja virusa KSK i to: korištenje zaštitne obuće i odjeće, primjenu načela asepsa i antisekse; čišćenje, pranje i dezinfekcija obuće pri izlasku s gospodarstva;

– vozila kojima se prevoze svinje moraju biti očišćena, oprana i dezinficirana odmah nakon istovara;

(b) Za uzgoje od 10 do 100 svinja, uključujući mjere propisane točkom (a) ovoga stavka i:

- radnicima i posjetiteljima osigurati zaštitnu odjeću i obuću;
- na ulazima na farme mora biti dezobarijera za vozila i osoblje;
- za rad u objektu sa svinjama potrebno je osigurati zaštitnu odjeću i obuću samo za tu namjenu te je zabranjen izlazak sa gospodarstva u istoj zaštitnoj odjeći i obući;

(c) Za uzgoje od 101 i više svinja, uključujući mjere propisane točkom (b) ovoga stavka i:

- osigurati osobu za održavanje dezobarijera i evidenciju o tome;

- svi zaposlenici na farmi obvezni su pri ulasku na farmu dezinficirati ruke i obuću;
- osigurati garderobe za zaštitnu odjeću i obuću, odvojeno »čisto« i »nečisto« i sanitarni čvor za pranje ruku, te po potrebi prostor za tuširanje;
- obvezno je presvlačenje u zaštitnu odjeću svih osoba koje rade na farmi prilikom ulaska u krug farme, a koja se nakon uporabe mora propisno odložiti u garderobnom ormariću za »nečisto«;
- zabranjen je izlazak iz kruga farme u zaštitnoj odjeći i obući i njihovo iznošenje;
- osigurati praonicu zaštitne odjeće;
- organizirati rad farme na način da se onemogući nekontrolirano i nepotrebno kretanje zaposlenika unutar farme;
- zabranjeno je držanje drugih vrsta životinja u objektu gdje se drže svinje;
- o svim posjetiteljima na farmi mora biti vođena evidencija s datumom, ulaska i izlaska s farme te svrhom posjete;
- vozila mogu ući na farmu samo prolaskom kroz dezobarijeru s dezinficijensom i po odobrenju odgovorne osobe;
- o svim vozilima koja ulaze na farmu mora se voditi evidencija s datumom ulaska i izlaska s farme te svrhom posjeta;
- posjetitelji mogu ući na farmu nakon provedene dezinfekcije prema naputku odgovorne osobe, a na farmi se mogu kretati samo u njihovoj pratnji uz obvezno nošenje zaštitne odjeće i obuće;
- zabranjeno je unošenje i iznošenje pribora, alata ili opreme s farme;
- obvezno je organizirati prehranu zaposlenika u krugu farme;
- strogo je zabranjeno unošenje na farmu hrane za ljude od strane pojedinaca, osobito svinjskog mesa i proizvoda podrijetlom od svinjskog mesa;
- zaposlenici farme ne smiju držati svinje u svom domaćinstvu;
- zaposlenici farme ne smiju raditi u objektima za uzgoj svinja izvan onih na farmi;
- zaposlenici farme ne smiju sudjelovati u lovu na divlje svinje niti obavljati ikakve poslove oko živih ili mrtvih (uginulih ili ustrijeljenih) divljih svinja;
- zaposlenici koji su slučajno bili u kontaktu s bolesnim ili sumnjivim svinjama, njihovim dijelovima ili proizvodima, obvezni su o tome obavijestiti odgovornu osobu, prije ulaska u krug farme.

(4) U svrhu praćenja brojnog stanja peradi te provedbe mjera propisanih ovom Naredbom, posjednici peradi dužni su u roku od 3 dana nakon svakog prispjeca peradi na gospodarstvo obavijestiti nadležnu ovlaštenu veterinarsku organizaciju o broju peradi i objektu punjenja. O prijavljenom brojnom stanju peradi ovlaštene veterinarske organizacije dužne su voditi evidenciju prema uputi Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane.

(5) Radi sprječavanja unosa i širenja bolesti u uzgoje peradi, posjednici peradi s 5 000 i više jedinki dužni su uspostaviti veterinarsko-zdravstveni red te trajno provoditi sljedeće mjere:

- provoditi dezinfekciju vozila i objekata u skladu s tehnološkim zahtjevima, korištenjem odobrenog dezinficijensa u propisanoj koncentraciji te o istome voditi evidenciju;
- na ulazima u farmu mora biti postavljena dezobarijera za osoblje i posjetitelje;
- o svim vozilima koja ulaze u farmu mora se voditi evidencija s datumom ulaska i izlaska iz farme te svrhom posjeta;
- o svim posjetiteljima na farmi mora biti vođena evidencija s datumom, ulaska i izlaska s farme te svrhom posjete;
- prilikom svakog ulaska radnika i posjetitelja u farmu s peradi moraju se provoditi biosigurnosne mjere za sprječavanje unošenja i širenja bolesti, i to: korištenje zaštitne obuće i odjeće, dezinfekcija ruku i obuće pri ulasku u farmu; čišćenje, pranje i dezinfekcija obuće pri izlazu iz farme;
- radnicima i posjetiteljima farme potrebno je osigurati zaštitnu odjeću i obuću samo za tu namjenu te je zabranjen izlazak iz farme u istoj zaštitnoj odjeći i obući;
- zaposlenici farme ne smiju držati perad u svom domaćinstvu;
- zaposlenici farme ne smiju raditi u objektima za uzgoj peradi izvan onih na farmi;
- koristiti čistu vodu za napajanje životinja te provoditi najmanje jednom godišnje analizu vode za piće namijenjene životinjama na gospodarstvu;

(6) Troškove provedbe deratizacije i provedbe biosigurnosnih mjera iz ovoga Dijela plaća posjednik. Iznimno, provođenje deratizacije koje je prostorno i vremenski propisano od strane Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane u svrhu suzbijanja i iskorjenjivanja zaraznih i nametničkih bolesti u skladu s odredbama ovoga dijela Naredbe, financira se iz državnog proračuna. Troškovi provedbe mjere iz stavka 4. ovoga Dijela financiraju se iz državnog proračuna.

IX. PROVOĐENJE MJERA I NADZOR

(1) Mjere određene ovom Naredbom obavljaju veterinarske organizacije, veterinarske službe i veterinarske prakse, ovlaštene za obavljanje navedenih poslova od strane Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane.

(2) Provođitelji mjera propisanih ovom Naredbom dužni su napraviti plan njihovog provođenja te isti dostaviti nadležnoj ispostavi veterinarskog ureda, najkasnije sedam dana prije planiranog početka provedbe naređene mjere.

(3) Dijagnostičke i druge pretrage propisane ovom Naredbom obavljaju službeni laboratoriji Hrvatskog veterinarskog instituta (Veterinarski institut Zagreb, Veterinarski zavodi: Split, Rijeka, Križevci, Vinkovci i Centar za peradarstvo).

(4) Laboratorijsku dijagnostiku pojedinih bolesti, sukladno ovoj Naredbi, mogu obavljati i drugi službeni laboratoriji, i to:

1. Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (VF) za:

a) bolesti kopitara – Zavod za mikrobiologiju i zarazne bolesti s klinikom, LEPTOlab, IAKlab, ARTERlab.

b) bolesti pčela – Zavod za biologiju i patologiju riba i pčela,

c) klamidiozu ptica – Zavod za bolesti peradi s klinikom, Laboratorij za klamidije (CHL),

d) genotipizaciju uzoraka od životinja – Zavod za sudsko i upravno veterinarstvo, Laboratorij za forenzičku molekularnu biologiju

2. Bioinstitut d.o.o. Čakovec, za salmonelozu peradi.

(5) Jedinственe cijene veterinarskih usluga za mjere propisane ovom Naredbom koje plaćaju posjednici predlaže Hrvatska veterinarska komora, te na iste Ministarstvo poljoprivrede daje suglasnost. Cijene usluga za mjere propisane ovom Naredbom koje se financiraju iz državnog proračuna određuje Ministarstvo poljoprivrede.

(6) Financiranje mjera za koje je ovom Naredbom utvrđeno da se podmiruju iz državnog proračuna ne odnosi se na posjednike kod kojih je inspekcijskim nadzorom utvrđeno da nisu na propisani način i u propisanim rokovima omogućili provedbu naređene mjere.

(7) Provedba mjera propisanih ovom Naredbom započinje prvoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, osim u slučajevima kada su mjere određene programima te je početak provedbe programa vezan na etiologiju bolesti.

(8) Prilikom provedbe propisanih mjera ovlaštene veterinari dužni su nesukladnosti goveda, ovaca i koza na gospodarstvu u odnosu na JRG/JROK upisati ručno na papir s naznakom »višak« i/ili »manjak« (mogu se koristiti Prilozi 7 i 8, odnosno 2 i 4) te ih putem elektronske pošte dostaviti u HPA na adresu oznacavanje@hpa.hr i nadležnoj ispostavi veterinarskog ureda. Sve ostale nesukladnosti i nemogućnosti provedbe mjera ovlaštene veterinari dužni su prijaviti nadležnoj ispostavi veterinarskog ureda u roku ne dužem od 5 radnih dana.

(9) Nadzor provedbe mjera određenih ovom Naredbom provode veterinarski inspektori.

(10) Svi računi za mjere provedene od strane ovlaštene veterinarske organizacije koje se podmiruju iz državnog proračuna, prije slanja Upravi za veterinarstvo i sigurnost hrane moraju biti prekontrolirani te ovjereni potpisom i pečatom od strane nadležnog veterinarskog inspektora.

(11) Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane će prema procjeni provoditi nasumične i ciljane kontrole dostavljenih uzoraka krvi u svrhu provjere sljedivosti i podrijetla uzoraka. Ovisno o ukazanim potrebama Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane će odrediti dodatne mjere i načine kontrole provedbe mjera.

(12) Dodaci I – III tiskani su u prilogu ove Naredbe i čine njezin sastavni dio.

X. ZAVRŠNE ODREDBE

(1) Stupanjem na snagu ove Naredbe prestaje važiti Naredba o mjerama zaštite životinja od zaraznih i nametničkih bolesti i njihovom financiranju u 2017. godini (»Narodne novine«, br. 5/17, 41/17 i 73/17).

(2) Ova Naredba stupa na snagu prvoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 322-02/17-01/116

Urbroj: 525-10/0246-17-1

Zagreb, 17. siječnja 2018.

Ministar poljoprivrede
Tomislav Tolušić, dipl. iur., v. r.

DODATAK I

Tablica 1.

VALIONICA osim za vrstu – kokoš (<i>Gallus gallus</i>) i purane					
Kategorija/dob peradi ili tip valionice	Mjesto uzimanja uzorka	Uzorak	Broj uzoraka	Učestalost uzorkovanja	Opaska
Jata peradi čija se jaja koriste za proizvodnju jednodnevne peradi	Valionica	Podlošci za valenje	1 skupni uzorak podložaka za valenje	Svakih 16 tjedna	Skupni uzorak vidno uprljanih podložaka košara za valenje uzet nasumično iz pet odvojenih košara za valenje ili mjesta u valioniku na način da se pokrije površinu od najmanje 1 m ² . Ako se uložena jaja iz jednog rasplodnog jata nalaze u više valionika, po jedan skupni uzorak potrebno je prikupiti iz svakog valionika.

Tablica 2.

PERAD U TOVU I PERAD PRIJE PRODAJE RADI DALJNJEG TOVA osim za vrstu – kokoš (<i>Gallus gallus</i>) i purane				
Kategorija/dob peradi	Mjesto uzimanja uzorka	Vrsta/količina uzoraka		Učestalost uzorkovanja
		Vrsta uzorka	Količina uzorka/po jatu	
Perad u tovu i perad prije prodaje radi daljnjeg tova	Nastamba za uzgoj peradi	Navlaka za obuću	2 po jatu	Unutar tri tjedna prije premještanja u klaonicu ili prije prodaje radi daljnjeg tova

Tablica 3.

RASPLODNA PERAD U UZGOJU I PROIZVODNJI osim za vrstu – kokoš (<i>Gallus gallus</i>) i purane							
Kategorija/dob peradi	Mjesto uzimanja uzorka	Uzorak	Broj uzoraka			Učestalost uzorkovanja	Opaska
			Broj transportnih podložaka i pilića	Broj navlaka za obuću	Najmanji broj skupnih uzoraka		
Jednodnevni pilići	Nastamba za uzgoj	Transportni podlošci i pilići	1 transportni podložak na svakih 500 isporučenih pilića (najviše 10 podložaka) i najmanje 1 pile na svakih 500 isporučenih pilića (najviše 60 pilića)	–	–	Po isporuci	Jednodnevni pilići su pilići starosti ne više od 72 sata nakon valjenja.
4. tjedan starosti	Nastamba za uzgoj	Navlaka za obuću	–	5 pari navlaka za obuću	–	1 ×	Navlake za obuću se za analizu mogu objediniti u najmanje dva skupna uzorka.
Dva tjedna prije početka nesivosti ili premještanja u nastambe za nesenje	Nastamba za uzgoj	Navlaka za obuću	–	5 pari navlaka za obuću	–	1 ×	
Tijekom nesivosti	Nastamba za nesenje – slobodno/podno držana jata	Navlake za obuću; ili	–	5 pari navlaka za obuću	–	Svaka 3 tjedna	Na pretragu se dostavljaju dva uzorka sastavljena od najmanje 150 g fecesa. Uzorci se

	Nastamba za nesenje – jata držana u kavezima	Feces	–	–	2		moгу sastojati od samopomiješanih fecesa iz pokretnih traka za prikupljanje izmeta, strugača ili dubokih jama, ovisno o tipu nastambe.
--	---	-------	---	---	---	--	--

Tablica 4.

PERAD CIJEPLJENA PROTIV SALMONELOZE osim za vrstu – kokoš (<i>Gallus gallus</i>) i purane					
Kategorija/dob peradi	Mjesto uzimanja uzorka	Uzorak	Broj uzoraka	Učestalost uzorkovanja	Opaska
Tijekom nesivosti	Nastamba za uzgoj	Navlaka za obuću; ili	5 navlaka za obuću	Svaki 8 tjedana	Na pretragu se dostavljaju dva uzorka sastavljena od najmanje 150 g fecesa. Uzorci se mogu sastojati od samopomiješanih fecesa iz pokretnih traka za prikupljanje izmeta, strugača ili dubokih jama, ovisno o tipu nastambe. U slučaju slobodnog držanja ptica jato je svaka grupa ptica koja ima zajednički pristup jednoj ili više nastambi na farmi.
		Feces	Najmanje 2 skupna uzorka		

Tablica 5.

PERAD ZA PROIZVODNJU KONZUMNIH JAJA osim za vrstu – kokoš (<i>Gallus gallus</i>)							
Kategorija/dob peradi	Mjesto uzimanja uzorka	Uzorak	Broj uzoraka			Učestalost uzorkovanja	Opaska
			Broj transportnih podložaka i pilića	Broj navlaka za obuću	Najmanji broj skupnih uzoraka		
Jednodnevni pilići	Nastamba za uzgoj	Transportni podlošci i pilići	1 transportni podložak na svakih 500 isporučenih pilića (najviše 10 podložaka) i najmanje 1 pile na svakih 500 isporučenih pilića (najviše 60 pilića)	–	–	Po isporuci	Jednodnevni pilići su najmanje 72 sata nakon valjenja.
Dva tjedna prije početka nesivosti ili premještanja u nastambe za nesenje	Nastamba za uzgoj	Navlaka za obuću	–	5 pari navlaka za obuću	–	1 ×	Navlake za obuću se za analizu mogu objediniti u najmanje dva skupna uzorka.
Tijekom nesivosti	Nastamba za nesenje – slobodno/podno držana jata	Navlake za obuću; ili	–	5 pari navlaka za obuću	–	Svaka 4 tjedna u jatima peradi s više od 200 komada, i 4 × godišnje u tromjesečnim razdobljima u jatima peradi s manje od 200 komada	Na pretragu se dostavljaju dva uzorka sastavljena od najmanje 150 g fecesa. Uzorci se mogu sastojati od samopomiješanih fecesa iz pokretnih traka za prikupljanje izmeta, strugača ili dubokih jama, ovisno o tipu nastambe.
	Nastamba za nesenje – jata držana u kavezima	Feces	–	–	2		

DODATAK II

OBRAZAC ZA DOSTAVU UZORAKA NA LABORATORIJSKO PRETRAŽIVANJE									
		Naredba		Karantena		Zahtjev posjednik		drugo (navesti)	
Datum uzorkovanja:						Troškove snosi: Državni proračun		Troškove snosi: posjednik	
Ime i prezime posjednika:				Adresa /gospodarstva/farme/karantene):					
Mjesto:		Općina:		Županija:					
JIBG:		Registracijski br. klaonice/objekta (kad se uzorak uzima u klaonici/objektu):							
Vrsta proizvodnje:		ekstenzivno							
		intenzivno				jaja (rasplod)		ribe	
dob peradi:				rasplod		nesilice (konzum)		školjke	
dob peradi:				tov		nesilice (rasplod)		pčele	
dob pilića:				pilići		reprodukcija		sport / hobi	
				jaja (konzum)		mlijeko		drugo:	
Veličina uzgoja (Σ)		1 do 9		40 do 50		350 do 499		5000 do 9999	
		10 do 19		51 do 99		500 do 999		10000 do 30000	
		20 do 29		100 do 249		1000 do 2999		> 30000	
		30 do 39		250 do 349		3000 do 4999			
GOVEDA, SVINJE, OVCE, KOZE, KONJI, PČELE, RIBE, ŠKOLJKE									
Životinje od kojih je uzet uzorak (broj/kategorija)									
Goveda	Svinje	Ovce		Koze		Konji	Pčele	Ribe/Školjke/ Temperatura vode pri uzorkovanju	
Broj(evi) ušne(ih) markica ili drugih oznaka životinja od kojih je/su uzorci uzeti:									
Imuni status životinje (cijepjenja)			da	Naziv bolesti:					
			ne	Naziv (proizvođač) cjepiva:					
				Datum cijepjenja:					
PERAD									
Način peradarske proizvodnje:				kavezno držanje				Ukupan broj jata na	
				podno držanje				farmi/gospodarstvu: _____	
				slobodno držanje na otvorenom					
				drugo (navesti):					
								Broj objekta iz kojega je uzet uzorak	
Broj nesilica na gospodarstvu/farmi						Broj tovnih pilića na gospodarstvu/farmi			
Broj nesilica u pretraživanom(nim) jatu(ima):						Broj tovnih pilića u pretraživanom(nim) jatu(ima):			
Broj rasplodne peradi na gospodarstvu/farmi						Broj purana gospodarstvu/farmi			
Broj rasplodne peradi u pretraživanom(nim) jatu(ima):						Broj purana u pretraživanom(nim) jatu(ima):			
Imuni status peradi (cijepjenja)			Newcastleska bolest		da	Proizvođač cjepiva:			
					ne	Naziv cjepiva:			
						Datum cijepjenja:			
			Salmoneloza		da	Proizvođač cjepiva:			

				ne	Naziv cjepiva:	
					Datum cijepjenja:	
UZORAK						
Vrsta uzorka		krv			školjke (vrsta/e):	
(označiti)		organi (navesti koji):			trup peradi	
					cekum peradi	
		feces (ako je skupni uzorak, navesti mjesto uzorkovanja):				
		navlake za obuću				
		jaja (navesti količinu)				
		urin			ovarijalna tekućina	
		mlijeko			ličinke (navesti čega):	
		obrisak (navesti čega):			lešina (navesti čega):	
		pobačeni fetus			drugo (navesti):	
		riba (navesti vrstu/e):				
Pretraživanje (navesti članak Naredbe):				Bolest (navesti):		
Datum slanja uzorka u laboratorij:				Način dostave uzorka:		
Naziv laboratorija:						
Ime, prezime i br. ovlaštenja veterinara koji je uzео uzorak:						Potpis:
Naziv ovlaštene vet. organizacije:						Pečat:
Adresa:		Telefon/telefaks:				/

DODATAK III

UZORKOVANJE ZBOG POBAČAJA

NAZIV BOLESTI	VRSTA ŽIVOTINJE				
	KRAVE	KOBILE/MAGARIC	KRMAČE	OVCE	KOZE
ARTERITIS KONJA		X			
BRUCELOZA GOVEDA	X				
BRUCELOZA SVINJA			X		
BOLEST AUJESZKOGA			X		
BRUCELOZA OVACA I KOZA (<i>B. melitensis</i>)				X	X
VIRUSNI PROLJEV GOVEDA	X				
ENZOOTSKI POBAČAJ OVACA				X	
BRUCELOZA OVACA (<i>B. ovis</i>)				X	
GENITALNA KAMPILOBAKTERIOZA	X			X	X
LEPTOSPIROZA	X	X	X	X	X
Q-GROZNICA	X			X	X
RINOPNEUMONITIS KONJA		X			
KONTAGIOZNI METRITIS KOBILA		X			
SALMONELLA ABORTUS EQUI		X			
INFEKCIJA SCHMALLEMBERG VIRUSOM	X			X	X
KLAMIDIOZA GOVEDA	X				
NEOSPOROZA GOVEDA	X				
TOKSOPLAZMOZA OVACA				X	
LABORATORIJ U KOJI SE ŠALJU UZORCI	HVI Zagreb, Veterinarski zavodi Križevci, Vinkovci, Rijeka i Split	Veterinarski fakultet	HVI Zagreb, Veterinarski zavodi Križevci, Vinkovci, Rijeka i Split	HVI Zagreb, Veterinarski zavodi Križevci, Vinkovci, Rijeka i Split	HVI Zagreb, Veterinarski zavodi Križevci, Vinkovci, Rijeka i Split

MATERIJAL KOJI SE DOSTAVLJA RADI LABORATORIJSKIH PRETRAGA	Krv, bris rodnice, pobačeni plod, placenta	Krv, bris rodnice, pobačeni plod, placenta	Krv, bris rodnice, pobačeni plod, placenta	Krv, bris rodnice, pobačeni plod, placenta	Krv, bris rodnice, pobačeni plod, placenta
--	--	--	--	--	--

**UZORKOVANJE KOD SIMPTOMA OD STRANE SREDIŠNJEG ŽIVČANOG SUSTAVA
(za goveda, konje, svinje, ovce i koze)**

NAZIV BOLESTI	VRSTA ŽIVOTINJE					LABORATORIJ U KOJI SE ŠALJU UZORCI	MATERIJAL KOJI SE DOSTAVLJA RADI LABORATORIJSKIH PRETRAGA
	GOVED A	KONJI	SVINJE	OVCE	KOZE		
BJESNOĆA	X	X	X	X	X	HVI Zagreb	Lešina/ Glava lešine
LISTERIOZA	X			X	X	HVI Zagreb, Veterinarski zavodi Križevci, Vinkovci, Rijeka i Split	Lešina/ Glava lešine
GREBEŽ				X	X	HVI Zagreb	Lešina/ Glava lešine
GOVEĐA SPONGIFORMNE ENCEFALOPATIJA	X					HVI Zagreb	Lešina/ Glava lešine
GROZNICA ZAPADNOG NILA		X				Veterinarski fakultet	Lešina/ Glava lešine
RINOPNEUMONITIS KONJA		X				Veterinarski fakultet	Lešina/ Glava lešine